predmet	*Seminár zo slovenského jazyka*
ŠVP	ŠVP pre gymnáziá v Slovenskej republike
ŠkVP	Gymnázium Ľ.J.Šuleka, Komárno
študijný odbor	7902 5 gymnázium
stupeň vzdelania	ISCED 3A - vyššie sekundárne vzdelanie
ročník	*štvrtý*
počet hodín týždenne	*2*
forma štúdia	Denná
vyučovací jazyk	slovenský

1.CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU

Seminár zo slovenského jazyka je voliteľný predmet určený pre žiakov, ktorí majú mimoriadny záujem o slovenský jazyk, chcú o ňom získať hlbšie teoretické poznatky a zvýšiť jazykovú kultúru svojich písomných i ústnych prejavov. Pritom možno predpokladať, že niektorí záujemcovia o tento učebný predmet sa chystajú študovať slovenský jazyk na vysokej škole, a tak uvedenie do seminárneho spôsobu práce bude pre nich osobitne užitočné.

Hlbšie teoretické ovládanie jazyka treba aplikovať na jazykovú prax účastníkov seminára všade, kde je to možné; presviedčať ich o praktickom význame jednotlivých úloh a viesť ich k tomu, aby účinne využívali nové poznatky o jazyku vo vlastnej vyjadrovacej praxi.

Oboznámenie s úlohami a možnosťami práce na seminári. Uvedenie do seminárneho spôsobu práce, práca s prameňmi, výpiskami, výťahmi, kartotékou atď., metódy vedeckej práce a poznávacie metódy v škole. Poučenie o spôsobe citovania odborných prác, čo sa týka obsahu a formy (bibliografické údaje). Základná literatúra z odboru slovenského jazyka.

Prehĺbenejšie výklady a rozhovory o jednotlivých tematických okruhoch z oblasti súčasnej slovenčiny, napr. o slovnej zásobe a jej zmenách, o jazykovej norme a kodifikácii, o vývinových tendenciách v súčasnej spisovnej slovenčine, o štylistickom využití lexikálnych a gramatických prostriedkov, o skladobných a lexikálnych nedostatkoch odborného vyjadrovania, o vzťahu medi jazykovým vyjadrením a myslením, o explicitnosti jazykového vyjadrenia, o pravopisných otázkach, o nedostatkoch a o možnostiach využitia zvukovej stránky jazykových prejavov, o výstavbe nadvetných útvarov, o jazykovej kultúre, o vzťahu písaného a hovoreného jazyka. Aplikácia získaných poznatkov o jazyku na vyjadrovaciu prax žiakov.

Referáty a rozhovory o čiastkových otázkach z oblasti súčasnej slovenčiny, najmä o jazykových aktualitách z jazykovedných rubrík v dennej tlači, rozhlase atď., o názoroch našich popredných jazykovedcov na niektorý jazykový jav. Aplikácia získaných poznatkov na vyjadrovaciu prax žiakov.

Rozbor jazykových prostriedkov v súvislých textoch podľa charakteru prejavu a podľa príslušnosti k funkčným jazykovým štýlom. Aplikácia získaných poznatkov na vyjadrovaciu prax žiakov.

Pripravené alebo nepripravené ústne rečnícke prejavy žiakov (krátke i dlhšie) na rozličné aktuálne témy; rozbor týchto prejavov z hľadiska jazykovej kultúry (prípadne s využitím magnetofónu) a kultivovaného rečníckeho prejavu.

Domáce alebo školské písomné prejavy na rozličné aktuálne témy, a to podľa voľby žiaka vo forme úvahy, reportáže, fejtónu, eseje, prípadne glosy a pod.; rozbor týchto prejavov z hľadiska jazykovej kultúry.

Samostatné seminárne práce (primerané možnostiam žiakov) na rozličné témy.

Rozbor jazyka niektorého umeleckého diela (alebo jeho úryvku); používanie istých jazykových prostriedkov, napr. prechodníkov, nespisovných slov a tvarov, slangových výrazov, synoným, metafor, metonymie, frazeologizmov, niektorého typu súvetia, prístavkov, jednočlenných viet, asyndetonu, polysyndetonu, spájacích výrazov v príčinných alebo dôsledkových spojeniach, zámen ktorý a čo vo vedľajších vetách a pod. v danom umeleckom diele (alebo jeho úryvku); charakteristika publicistického štýlu na základe analýzy dennej tlače.

Porovnanie niektorých jazykových javov v slovenčine a v cudzom jazyku; porovnanie dvoch alebo viacerých prekladov (napr. básne alebo krátkeho úryvku prózy) navzájom a vo vzťahu k originálu.

Hlavné rozdiely medzi spisovnou slovenčinou a jazykom v mieste školy a v okolí

(v slovnej zásobe, hláskovej podobe slov, tvarosloví, v skladbe, vo zvukovej stránke); frekvencie rodných mien žiakov školy v porovnaní s menami ich rodičov; typické alebo zaujímavé priezviská v mieste školy alebo v jej okolí; miestne mená v mieste školy a v jej okolí atď.

2.CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

Cieľom seminára zo slovenského jazyka je vyvolávať a uspokojovať záujem žiakov o hlbšie poznanie slovenského jazyka a o jeho dokonalejšie ovládanie, o doplnenie a prehĺbenie vedomostí a zručností získaných na hodinách slovenského jazyka a navyše tento ich záujem ďalej povzbudzovať, viesť ich k systematickému štúdiu jazykovednej literatúry a k samostatnému uvažovaniu o jazykových otázkach, oboznámiť ich s elementárnymi metódami lingvistického skúmania.

- systematizovať, upevniť, rozšíriť a prehĺbiť systém jazykovedných

zručností, schopností a vedomostí

- rozvíjať aktívny záujem žiakov o materinský jazyk
- rozšíriť oblasť teoretických poznatkov, zdokonaliť ich aplikáciu v bežnej praxi
- umožniť žiakom tvoriť a realizovať vlastné projekty v nadväznosti na obsah seminára
- pripraviť žiakov na úspešné zvládnutie maturity zo slovenského jazyka a literatúry

3.VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Na seminári sa vo všetkých typoch činností čo najviac uplatňuje samostatná práca žiakov.

- motivačné metódy – motivačný rozhovor, demonštrácia, príklady
- autodidaktické metódy – individuálna práca žiakov
- problémové metódy - študent na základe doterajších vedomostí rieši určité úlohy
- skupinová práca
- tvorba projektov, seminárnych prác, referátov
- analýza a interpretácia vecného textu
- tvorivé štylistické úlohy

4.STRATÉGIA VYUČOVANIA

V predmete budeme využívať tradičné a najmodernejšie formy vyučovania: frontálne vyučovanie, skupinové vyučovanie (tímovú prácu), kooperatívne vyučovanie, projektové vyučovanie, individuálne vyučovanie, vyučovanie v rôznom prostredí, exkurziu, návštevu kultúrnych a spoločenských podujatí.

Učiteľ podnecuje žiakov k samostatnému a kritickému usudzovaniu, pričom žiakom poskytne usmernenie v tomto procese. Rozvíja praktické myslenie žiakov pri riešení konkrétnych úloh či situácií. Rozvíja tiež myšlienkové činnosti žiakov ako sú: analýza, syntéza, porovnávanie, indukcia, dedukcia, analógia. Učiteľ sa snaží žiakom otvoriť priestor pre vyjadrenie vlastných zážitkov, skúseností. Snaží sa vytvoriť na hodinách situácie, kde žiaci budú môcť samostatne riešiť úlohy, ale tiež navzájom spolupracovať.

5.OBSAH VZDELÁVANIA

4.ročník **2 hodiny týždenne, 60 hodín**

Rozsah	OBSAH			CIEĽ	PRIEREZOVÉ TÉMY
	TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	KĽÚČOVÉ KOMPETENCIE	
8	**Zvuková rovina jazyka** **Komunikácia** **Jazykoveda**	Intonácia, modulácia hlasu, frázovanie, tempo reči, prestávka, prízvuk, melódia, dôraz. Rozdelenie hlások, spodobovanie, výslovnosť, pravidlo o rytmickom krátení. Diakritické a interpunkčné znamienka. Vybrané slová. Rozdeľovanie slov. Pravopis. Ortoepia, ortografia, fonetika, fonológia.	Dokáže sa pohotovo zorientovať v danej komunikačnej situácii a presne reagovať na počutý text jasnou, zrozumiteľnou a správne intonovanou odpoveďou alebo otázkou. Vo vlastných jazykových prejavoch prehlbuje dodržiavanie pravidlá spisovnejvýslovnosti, správne artikuluje. Vo svojich ústnych prejavoch uplatňuje vhodnú intonáciu, v ktorej dodržiava pauzy, primerané tempo reči, správne frázovanie a vhodnú moduláciu hlasu. Dokáže vhodne začať, viesť a ukončiť komunikáciu. Dokáže aplikovať pravidlá znelostnej asimilácie vo vlastnom	Vedieť sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah).	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti. Osobnostný a sociálny rozvoj. Mediálna výchova.

			jazykovom prejave. Dokáže dodržiavať pravidlá slovenského pravopisu vo vlastných jazykových prejavoch.		
10	**Lexikálna rovina jazyka**	Slovo, slovná zásoba, slovníky. Systemizácia slovnej zásoby z rôznych hľadísk. Pravopis cudzích slov. Tvorenie slov. Frazeologizmy.	Vo vlastných jazykových prejavoch prehlbuje využívanie širokého repertoáru slovnej zásoby a vyhýba sa stereotypnému vyjadrovaniu. Cielene si rozširuje vlastnú slovnú zásobu z dostupných zdrojov (slovníky, beletria, odborná literatúra, internet ap.).	Vedieť sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah).	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti. Osobnostný a sociálny rozvoj. Mediálna výchova
10	**Morfologická rovina jazyka**	Podstatné mená. Prídavné mená. Zámená. Číslovky. Slovesá. Neohybné slovné druhy.	Správne uplatňuje gramatické kategórie slovných druhov pri tvorbe vlastných textov. Vie v texte odlíšiť jednotlivé druhy neplnovýznamových slovies. Prehlbuje si poznatky o slovnodruhovej a syntaktickej platnosti všetkých slov v texte s dôrazom na tvorbu vlastných	Vedieť sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah).	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti. Osobnostný a sociálny rozvoj. Mediálna

			textov.		výchova.
10	**Syntaktická rovina jazyka**	Vety podľa zloženia, obsahu, členitosti. Vetné členy. Priraďovacie súvetia. Podraďovacie súvetia. Nadvetná syntax.	Pri organizácii myšlienok vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava pravidlá a požiadavky syntaxe. Prehlbuje si poznatky v oblasti transformácie viet vo vlastných jazykových prejavoch. Dodržiava požiadavky interpunkcie vo všetkých typoch viet.	Vedieť sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah).	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti. Osobnostný a sociálny rozvoj.
			Je schopný rýchlo a správne určiť druhy priraďovacích a podraďovacích súvetí. Vo vlastných textoch uplatňuje logické, časové a príčinno-následné súvislosti textu a požiadavky slovosledu v slovenčine. Vo vlastných textoch funkčne využíva prvky súdržnosti textu		
10	**Sloh** **Komunikácia**	Opisný slohový postup. Rozprávací slohový postup.	Vie si na základe komunikačnej situácie správne stanoviť vhodný slohový útvar a zodpovedajúci	Vedieť sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti.

		Výkladový slohový postup. Informačný slohový postup.	jazykový štýl a na ich základe vytvorí požadovaný text. Vie prispôsobiť svoj prejav komunikačnej situácii – stratégia a tón komunikácie. Dokáže upraviť poradie viet v texte podľa ich vecného významu a kontextu celého textu. Dokáže zhodnotiť text z hľadiska jazykovej kultúry, analyzovať ho a vyjadriť svoj estetický a emocionálny zážitok z neho. Prehlbuje si schopnosť kritického čítania a vyjadrenia názoru na riešenie reálnych problémov s využitím podnetov z prečítaného a počutého textu.	(vhodná forma a obsah). Čítať s porozumením súvislé aj nesúvislé texty.	Osobnostný a sociálny rozvoj. Mediálna výchova.
12	**Sloh** **Komunikácia**	Hovorový štýl. Administratívny štýl Náučný štýl. Publicistický štýl.	Správne aplikuje štývotvorné činitele vo vlastných jazykových prejavoch. Aplikuje svoje vedomosti o jazykových štýloch pri tvorbe vlastných textov.	Vedieť sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah). Čítať s porozumením súvislé aj nesúvislé texty.	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti. Osobnostný

		Rečnícky štýl. Umelecký štýl.	Prehlbuje si schopnosť samostane a správne tvoriť všetky slohové útvary v rámci jednotlivých jazykových štýlov. Vie výrazne čítať umelecký text. Vie čítať umelecký a vecný text s porozumením. Vie rozlíšiť umelecký a vecný text po obsahovej a formálnej stránke.		a sociálny rozvoj. Mediálna výchova.

6.UČEBNÉ ZDROJE

Hincová, K. - Húsková, A.: Slovenský jazyk pre 1.-4.ročník stredných škôl. Bratislava:

SPN, 2009.

Mistrík, J.: Rétorika. Bratislava: SPN, 1979.

Mistrík, J.: Štylistika. Bratislava: SPN, 1985.

Ondruš, Š. – Sabol, J.: Úvod do štúdia jazykov. Bratislava: SPN, 1982.

Mistrík, J.: Lingvistický slovník. Bratislava: SPN, 2002.

7.HODNOTENIE PREDMETU

Vedomosti a zručnosti žiakov sa hodnotia písomne a ústne, hodnotia sa známkou. Podrobnosti sú uvedené v Klasifikačnom poriadku.